

**MINISTER ROLNICTWA
I ROZWOJU WSI**

RR/ml/at/076/224/2009(5761)

Warszawa, dnia ²⁵ listopada 2009 r.

Kwieciński
SEKRETARIAT
Komisji Pracy Senackiej
Wpłynęło dn. 27.11.09
nr. 8147 podpis. *RD*

GABINET MARSZAŁKA SENATU

wpłynęło dn. 26.11.09.

nr. 6075 podpis. *Borusewicz*

**Pan
Bogdan Borusewicz
Marszałek Senatu
Rzeczypospolitej Polskiej**

Stanisław Gogacz *Peric* *Marszałek*

W związku z oświadczeniem senatora Stanisława Gogacza, przekazanym przy piśmie z dnia 28 października 2009 r. znak BPS/DSK-043-2033/09 w sprawie złej sytuacji na rynkach rolnych, przedstawiam Panu Marszałkowi poniższe wyjaśnienia.

Rynek mleka i przetworów mlecznych

Wysokość cen skupu mleka oraz cen przetworów mlecznych w 2007 r. oraz w pierwszej połowie 2008 r. była kształtowana przez przewagę popytu nad podażą na rynku światowym. Było to z jednej strony wynikiem rosnącego popytu światowego na przetwory mleczne natomiast z drugiej strony ograniczoną podażą przetworów mlecznych spowodowaną przez suszę w Australii i Oceanii, niewielkimi zapasami przetworów mlecznych oraz działaniami spekulacyjnymi podejmowanymi na światowych rynkach rolnych. Powyższe czynniki spowodowały, że w 2007 r. ceny przetworów mlecznych wzrosły od 40% do 60%, co pociągnęło za sobą również wzrost cen skupu mleka. Dobra koniunktura na rynku mleka i przetworów mlecznych w 2007 r. spowodowała znaczny wzrost produkcji mleka w UE i na świecie.

W 2008 r., w związku z kryzysem finansowo-gospodarczym o zasięgu światowym, który na rynku mleka i przetworów mlecznych był odczuwalny przez ograniczenie konsumpcji, wystąpiła nadwyżka podaży nad popytem, co spowodowało załamanie tego rynku.

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi jako pierwszy, już w ubiegłym roku, na forum UE zwrócił uwagę na pogarszającą się sytuację na rynkach rolnych, w tym na rynku mleka oraz wnioskował o uruchomienie niezbędnych instrumentów zaradczych.

Podczas debaty dotyczącej przeglądu Wspólnej Polityki Rolnej, zakończonej w listopadzie 2008 r., Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi wnioskował o zachowanie

dotychczasowego systemu interwencji dla masła i odtuszczonego mleka w proszku. Wniosek ten uzyskał wymagane poparcie, dlatego też na podstawie kompromisu zawartego w trakcie przeglądu Wspólnej Polityki Rolnej powyższe zasady zostały utrzymane.

Od 23 stycznia 2009 r., dzięki działaniom podejmowanym m.in. przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi, które uzyskały wymagane poparcie, KE przywróciła refundacje wywozowe do przetworów mlecznych.

Prowadzenie powyższych działań na poziomie UE spowodowało zahamowanie tendencji spadkowej cen przetworów mlecznych a następnie ich stopniowy wzrost.

W październiku 2009 r. średnie ceny podstawowych przetworów mlecznych w Polsce kształtowały się następująco:

1. odtuszczone mleko w proszku 7,3 zł/kg – wzrost w porównaniu ze styczniem 2009 r. o 22%; wzrost w porównaniu z październikiem 2008 r. o 9%,
2. masło w blokach 13 zł/kg – wzrost w porównaniu ze styczniem 2009 r. o 49%, wzrost w porównaniu z październikiem 2008 r. o 55%,
3. ser Gouda 11,3 zł/kg – wzrost w porównaniu ze styczniem 2009 r. o 14%, wzrost w porównaniu z październikiem 2008 r. o 6%.

Wzrost cen przetworów mlecznych spowodował zahamowanie tendencji spadkowej cen mleka w skupie. Od lipca br. obserwuje się stopniowy wzrost cen skupu mleka. We wrześniu 2009 r. średnia cena skupu mleka w Polsce wyniosła 94,42 zł/100 kg i była o prawie 3% wyższa niż w lipcu 2009 r. Powyższe wskazuje na stopniową poprawę sytuacji na rynku mleka i przetworów mlecznych w Polsce. Podobne zmiany obserwowane są również w pozostałych państwach członkowskich UE.

W celu dalszej poprawy sytuacji na rynku mleka i przetworów mlecznych Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi pismem z dnia 12 sierpnia 2009 r. zwrócił uwagę Pani Komisarz na potrzebę uruchomienia fakultatywnych mechanizmów dopłat do mleka odtuszczonego i odtuszczonego mleka w proszku przeznaczanego na paszę. Wprowadzenie tych dopłat umożliwiłoby rozpoczęcie rozdysponowywania dużych zapasów odtuszczonego mleka w proszku skupionego w ramach zakupów interwencyjnych.

W dniu 1 września 2009 r. Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi zwrócił się do Rady Unii Europejskiej z wnioskiem o umożliwienie państwom członkowskim dokonywania na szczeblu krajowym konwersji niewykorzystanej kwoty mlecznej sprzedaży bezpośredniej na kwotę mleczną dostaw i odwrotnie. Wprowadzenie takiej możliwości przyczyniłoby się do efektywniejszego wykorzystywania krajowej kwoty mlecznej, w związku z tym, że Polska posiada duże rezerwy krajowej kwoty sprzedaży bezpośredniej, natomiast kwota mleczna dostaw jest wykorzystywana prawie w całości.

Pomimo stopniowej poprawy sytuacji na rynku mleka i przetworów mlecznych, Polska, tak jak do tej pory, będzie brała aktywny udział na forum unijnym w dyskusjach i działaniach mających celu wprowadzenia rozwiązań, które przyczynią się do dalszego polepszania się sytuacji sektora mleczarskiego oraz umożliwią szybszą reakcję ze strony Komisji na tym rynku.

Rynek żywca wieprzowego

Cechą charakterystyczną dla rynku wieprzowiny są cykliczne i sezonowe zmiany wielkości produkcji, jak również poziomu cen. Po okresie trudnej sytuacji cenowej, która w przypadku Polski rozpoczęła się jesienią 2006 r. i spotęgowana została wysokimi cenami zbóż na przełomie lat 2007 i 2008, następnie mieliśmy do czynienia ze znacznie wyższym niż w latach poprzednich poziomem cen na rynku wieprzowiny.

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi na bieżąco monitoruje sytuację cenową na rynkach rolnych, w tym na rynku wieprzowiny, na terenie całego kraju, jak również w poszczególnych makroregionach. Służy temu Zintegrowany System Rolniczej Informacji Rynkowej (ZSRIR), który opiera się na danych pierwotnych, tj. gromadzonych bezpośrednio od podmiotów działających na rynku rolnym. Przykładowo, jeśli chodzi o rynek wieprzowiny, zbierane i przetwarzane są między innymi dane odnośnie cen zakupu świń rzeźnych wg klasyfikacji EUROP i wg wagi żywej.

W październiku 2009 r. średnia cena zakupu żywca wieprzowego wg danych ZSRIR MRiRW wyniosła 4,18 zł/kg wagi żywej i w porównaniu z październikiem 2008 r. była niższa o 2,6%, jednak w stosunku do października 2007 r. była wyższa o 16,4%.

W drugim tygodniu listopada 2009 r. (9-15.11.2009 r.) średnia cena zakupu trzody chlewnej wg wagi żywej wyniosła 4,15 zł/kg.

Należy jednak uwzględnić, iż przy obecnych cenach zbóż, relacje cen skupu trzody chlewnej do cen zbóż są korzystniejsze niż miało to miejsce rok temu. W drugim tygodniu listopada 2009 r. relacja cen skupu trzody chlewnej do targowiskowych cen żyta kształtowała się jak 1:13,0 (1 kg żywca wieprzowego był ekwiwalentem 13 kg żyta). Przed rokiem relacja cen skupu żywca do cen żyta kształtowała się jak 1:9,2, zaś dwa lata temu wynosiła zaledwie 1:4,9.

W warunkach funkcjonowania Polski w ramach wspólnego rynku, podejmowanie działań przez rząd musi być zgodne z przepisami wynikającymi ze Wspólnej Polityki Rolnej.

Zasady funkcjonowania wspólnotowego rynku wieprzowiny reguluje rozporządzenie Rady (WE) nr 1234/2007 z dnia 22 października 2007 r. *ustanawiające wspólną organizację rynków rolnych oraz przepisy szczegółowe dotyczące niektórych produktów rolnych („rozporządzenie o jednolitej wspólnej organizacji rynku”)* (Dz.U. L 299 z 16.11.2007, str. 1, z późn. zm.).

Przewiduje ono następujące instrumenty, które mogą być zastosowane na rynku wieprzowiny:

- refundacje wywozowe;
- dopłaty do prywatnego przechowywania wieprzowiny;
- nadzwyczajne środki wsparcia w sytuacji wystąpienia zakłóceń na rynku wywołanych rozprzestrzenianiem się chorób zwierzęcych.

Decyzje o uruchomieniu poszczególnych instrumentów podejmuje Komisja Europejska, po zasięgnięciu opinii Komitetu Zarządzającego ds. Wspólnej Organizacji Rynków Rolnych, w którego posiedzeniach biorą udział przedstawiciele Komisji i krajów członkowskich.

W ramach wspólnej polityki wobec sektora wieprzowiny realizowane są obecnie, zgodnie z rozporządzeniem Komisji nr 994/2009 z dnia 22 października 2009 r. ustanawiającym refundacje wywozowe w sektorze wieprzowiny (Dz.U. L 278 z 23.10.2009, str. 13), refundacje do wywozu:

- mięsa i podrobów suszonych lub wędzonych (CN 0210) – stawka 54,2 EUR/100 kg;
- mięsa wieprzowego przetworzonego, w tym kiełbas (CN 1601 oraz 1602) – stawki, w zależności od produktu, wynoszą od 15,2 do 29 EUR/100 kg.

Na posiedzeniu Rady UE ds. Rolnictwa i Rybołówstwa w dniu 20 listopada 2009 r., jak również na spotkaniach Komitetu Zarządzającego ds. Wspólnej Organizacji Rynków Rolnych w dniach 22 października i 19 listopada 2009 r. Polska była wśród krajów członkowskich wnioskujących o wprowadzenie refundacji do wywozu świeżych i zamrożonych tusz, półtuszy i elementów mięsa wieprzowego, co umożliwiłoby zwiększenie

konkurencyjności polskich i unijnych eksporterów na rynku światowym. Komisja Europejska uznała jednak, że obecna sytuacja na wspólnotowym rynku wieprzowiny nie uzasadnia wprowadzania takich dopłat.

Ministerstwo podejmuje przede wszystkim działania stymulujące popyt wewnętrzny i eksportowy, w szczególności w zakresie kształtowania możliwości eksportowych na rynki państw trzecich, takich jak Chiny, Rosja, Ukraina, itd. Są to głównie uzgodnienia wymogów weterynaryjnych, uczestnictwo w targach, działania promujące.

W celu wzmocnienia wizerunku polskich produktów rolno-spożywczych i zaprezentowania ich jako produktów specyficznych i wyróżniających się wysoką jakością Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi prowadzi politykę wspierania promocji produktów rolno-spożywczych. Jednym z rozwiązań systemowych, zmierzającym do podniesienia świadomości konsumentów o polskich produktach rolno-spożywczych jest ustawa z dnia 22 maja 2009 r. *o funduszach promocji produktów rolno-spożywczych* (Dz. U. Nr 97, poz. 799), która weszła w życie w dniu 1 lipca 2009 r. Na podstawie ustawy został utworzony m.in. Fundusz Promocji Mięsa Wieprzowego.

Głównym celem stworzenia funduszy promocji jest wspieranie marketingu, wzrostu spożycia i promocji produktów rolno-spożywczych. Ustawa wyznacza zakres działań, które będą finansowane ze środków finansowych funduszy. Są to działania mające na celu informowanie o jakości i cechach, w tym zaletach produktów oraz promocję ich spożycia. Wspierany może być udział w wystawach i targach, prowadzenie badań rynkowych dotyczących poszczególnych produktów, badania naukowe i prace rozwojowe mające na celu poprawę jakości produktów i prowadzące do wzrostu ich spożycia. Ze środków zgromadzonych w ramach funduszy promocji mogą być finansowane szkolenia producentów i przetwórców oraz udział krajowych organizacji branżowych w pracach specjalistycznych stałych i roboczych komitetów organizacji międzynarodowych, zajmujących się problemami rynku poszczególnych produktów.

Ponadto, w ramach działań informacyjno-promocyjnych organizowane są stoiska na targach rolno-spożywczych, podczas których prezentowane są produkty wyróżnione znakiem jakości Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi „Poznaj Dobrą Żywność”. Programem PDŻ objętych jest czternaście grup produktów, w tym mięso wieprzowe i jego produkty, które w bieżącym roku były prezentowane na targach w Niemczech, Rosji, Japonii, Korei, Wielkiej Brytanii, Rumunii i Czechach.

Innym działaniem, mającym na celu wspieranie eksportu polskiego mięsa, jest nawiązywanie przez polskie służby weterynaryjne bezpośrednich kontaktów ukierunkowanych na uzyskanie wymagań importowych obowiązujących dla produktów pochodzenia zwierzęcego na rynki krajów trzecich. Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi podczas bilateralnych kontaktów z przedstawicielami krajów trzecich zwraca się z prośbą o przekazanie ww. wymagań. Ponadto powyższe kwestie są poruszane podczas rozmów dyplomatycznych i gospodarczych przez właściwych ministrów.

Obecnie bilateralnie uzgodnione wzory weterynaryjnych świadectw zdrowia dla mięsa wieprzowego i jego produktów funkcjonują z następującymi krajami trzecimi: Aruba, Ekwador, USA, Albania, Azerbejdżan, Chorwacja, Gruzja, Macedonia, Mołdowa, Ukraina, Uzbekistan, Hongkong, Japonia, Korea Południowa, Federacja Rosyjska. W przypadku ChRL uzgodniony jest wzór świadectwa dla naturalnych osłonek jelitowych z mięsa wieprzowego.

Szczególnie intensywne działania podejmowane są w celu zniesienia utrzymującego się zakazu importu polskiego mięsa wieprzowego do Chińskiej Republiki Ludowej. Temat ten jest regularnie podejmowany przy różnych okazjach, zarówno podczas spotkań polsko-chińskiej Stałej Grupy Roboczej ds. współpracy w dziedzinie rolnictwa i gospodarki żywnościowej, jak też innych spotkań dwustronnych.

Kolejnym działaniem, którego celem jest zwiększenie możliwości eksportowych na rynku wieprzowiny, jest program zwalczania choroby Aujeszkyego u świń na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Odnosząc się do kwestii importu mięsa wieprzowego z Ukrainy, chciałbym zauważyć, że w okresie styczeń-sierpień 2009 r., według danych Ministerstwa Finansów, Polska nie importowała mięsa wieprzowego z Ukrainy. Na Ukrainę przypada natomiast największy udział w eksporcie mięsa wieprzowego (CN 0203). W omawianym okresie było to 25,1 tys. ton, tj. 26% całego wyeksportowanego mięsa.

Rynek ziemniaka i skrobi ziemniaczanej

Sprawa przywrócenia wstrzymanych dopłat do eksportu skrobi ziemniaczanej została poruszona przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi we wniosku skierowanym do Komisji Europejskiej z dnia 6 marca br., w którym zaznaczono, że wsparcie w postaci ponownego wprowadzenia refundacji wywozowych dla skrobi ziemniaczanej pozytywnie wpłynęłoby na możliwość sprzedaży nadwyżek produkcyjnych na rynkach eksportowych krajów trzecich, jak również na realizację zakładanych planów rozwoju polskich przedsiębiorstw. W odpowiedzi przesłanej 8 maja br. Komisja Europejska poinformowała, że skrobia ziemniaczana jest produktem uprawnionym do refundacji eksportowych. Obecny brak refundacji nie jest wynikiem decyzji o zaprzestaniu tych refundacji, a relacjami cen kukurydzy na rynku światowym i wspólnotowym.

Ponadto należy zauważyć, że na forum WTO toczy się debata, na temat zobowiązania członków tej organizacji, w tym UE, do stopniowego eliminowania subsydiów eksportowych.

Rozpatrując poruszony temat preferencyjnych kredytów inwestycyjnych dla sektora skrobi ziemniaczanej trzeba zaznaczyć, że od 1999 roku funkcjonuje „Branżowy program restrukturyzacji przetwórstwa ziemniaka na skrobię w Polsce”, który określa kryteria i warunki udzielania kredytów preferencyjnych. Program, w ramach którego Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa udziela kredyty, ma na celu m.in. poprawę jakości i efektywności produkcji skrobi ziemniaczanej tj. rozszerzenie gamy produktów skrobiowych i poprawę ich jakości, zmniejszenie kosztów wytwarzania, zwiększenie oferty towarowej i usługowej oraz jej lepsze dostosowanie do wymogów rynku, poprawę wymagań w zakresie ochrony środowiska, marketing wyrobów skrobiowych.

Jednocześnie mając na uwadze zapisy Załącznika do Rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z 17 października 2007 r. w *sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Zwiększanie wartości dodanej podstawowej produkcji rolnej i leśnej” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013*, (Dz. U. Nr 200, poz. 1444 z późno zm.) należy stwierdzić, iż wytwarzanie skrobi modyfikowanych wykracza poza zakres wsparcia określony w przepisach wykonawczych do PROW 2007-2013 i tym samym nie może zostać objęte pomocą w Działaniu 123 „Zwiększanie wartości dodanej podstawowej produkcji rolnej i leśnej”.

Biorąc pod uwagę wsparcie finansowe do materiału siewnego, zgodnie z art. 40c ustawy z dnia 11 marca 2004 r. *o Agencji Rynku Rolnego i organizacji niektórych rynków rolnych* (Dz.U. z 2007 r. Nr 231, poz.1702) Agencja Rynku Rolnego udziela dopłat z tytułu zużytego do siewu lub sadzenia materiału siewnego na wnioski producentów rolnych. Dopłaty są udzielane do powierzchni gruntów rolnych obsianych lub obsadzonych materiałem siewnym kategorii elitarny lub kwalifikowany dla następujących gatunków roślin rolniczych: pszenica, żyto, jęczmień, pszenżyto, owies, łubiny (żółty, wąskolistny, biały), groch siewny, wyka siewna, bobik, ziemniak oraz mieszanki zbożowe i mieszanki pastewne.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 12 października 2007 r. w *sprawie stawek dopłat do 1 ha powierzchni gruntów ornych obsianych lub*

obsadzonych materiałem siewnym kategorii elitarny lub kwalifikowany (Dz. U. Nr 201, poz.1447 z późn. zm.) stawka dopłaty do 1 ha powierzchni gruntów obsadzonych materiałem siewnym kategorii elitarny lub kwalifikowany w przypadku ziemniaka wynosi 500 zł. Wysokość stawek dopłat pozostała ustalona w oparciu o możliwości budżetu państwa.

W związku z wnioskiem dotyczącym wsparcia finansowego spółek zajmujących się hodowlą i nasiennictwem ziemniaka informujemy, że nie jest to możliwe, ponieważ po przystąpieniu do Unii Europejskiej i trzyletnim okresie przejściowym, Polska musiała zaprzestać dofinansowania hodowli roślin. Pomoc państwa dla hodowli jest, bowiem niezgodna z zasadami wspólnego rynku w rozumieniu art. 87 Traktatu Ustanawiającego Wspólnotę Europejską.

Rynek owoców i warzyw

Odnosząc się do kwestii dotyczącej sytuacji kryzysowych na rynkach owoców i warzyw, uprzejmie informuję, że istotnie w przypadku wiśni oraz jabłek ceny oferowane za te owoce przez przedsiębiorstwa przetwórstwa owocowo-warzywnego mogły w przypadku większości gospodarstw sadowniczych nie zapewniać zwrotu poniesionych na produkcję i zbiór kosztów. Jednak w sezonie zbiorów ze strony producentów malin oraz porzeczek do Ministerstwa nie wpłynęły sygnały o kryzysie na tych rynkach.

Do przyczyn występowania sytuacji kryzysowych na rynkach owoców należą:

1. niedostosowanie skali produkcji owoców do popytu zgłaszanego przez przemysł przetwórczy (wiśnie i jabłka);
2. rozdrobniona struktura wielkości gospodarstw rolnych, w których produkowane są owoce, co niekorzystnie wpływa na efektywność ekonomiczną tych podmiotów oraz ich pozycję w negocjacjach z podmiotami reprezentującymi skonsolidowane przetwórstwo;
3. niewielki stopień zorganizowania takich gospodarstw w grupach i organizacjach producentów owoców i warzyw;
4. brak integracji pionowej w handlu produktami ogrodnictwymi (brak powiązań kapitałowych pomiędzy producentami i przetwórcami oraz brak kontraktacji w tych relacjach);
5. rosnące koszty siły roboczej, zwłaszcza, gdy mamy do czynienia ze zbiorem ręcznym owoców.

Należy podkreślić, że w wyniku akcesji Polski do UE w dniu 1 maja 2004 r. sektor owoców i warzyw objęty został tzw. wspólną organizacją rynków rolnych, określoną stosownymi aktami prawnymi Unii Europejskiej. Aktualnie podstawą prawną uregulowań m.in. dla sektora owoców i warzyw jest rozporządzenie Rady (WE) nr 1234/2007 z dnia 22 października 2007 r. *ustanawiające wspólną organizację rynków rolnych oraz przepisy szczegółowe dotyczące niektórych produktów rolnych*. W przepisach tego rozporządzenia Rada ustanowiła szereg rozwiązań, które mogą być stosowane w odniesieniu do poszczególnych rynków rolnych we Wspólnocie.

Jednocześnie, zgodnie z art. 180 ww. rozporządzenia, do produkcji oraz handlu m.in. owocami i warzywami oraz ich przetworami, mają zastosowanie przepisy art. 87, 88 oraz 89 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską, dotyczące pomocy przyznawanej przez państwa członkowskie.

W myśl przepisu art. 87 ust. 1 państwo członkowskie nie ma możliwości ingerowania w poziom cen na rynkach rolnych, w sposób inny niż zgodny z odpowiednimi przepisami wspólnotowymi. W związku z tym administracja nie dysponowała i nie dysponuje instrumentami, które ograniczałyby swobodę producentów w dokonywaniu nasadzeń skutkujących wzrostem potencjału produkcji i w rezultacie podaży, ani instrumentami

ograniczającymi samą podaż, która znajduje się na rynku, co docelowo mogłoby skutkować wzrostem cen.

Niemniej jednak państwa członkowskie mogą w jak najszerszym zakresie wdrażać i wykorzystywać uregulowania przewidziane ww. wspólną organizacją rynków rolnych określoną rozporządzeniem Rady (WE) nr 1234/2007. Podobnie Polska, która wdrożyła wszystkie (także fakultatywne) uregulowania przewidziane dla sektora owoców i warzyw w ramach wspólnej organizacji rynków rolnych.

Wyżej wymienione uregulowania wspólnotowe polegają w szczególności na wspieraniu działań mających na celu koncentrację podaży po stronie producentów owoców i warzyw, a w konsekwencji wzmacnianiu pozycji rynkowej tych producentów. Biorąc pod uwagę fakt, że głównym problemem, jaki dotyczy całego sektora produkcji owoców i warzyw jest rozdrobniona struktura produkcji rolnej, zdaniem resortu rozwiązania, jakie aktualnie funkcjonują w ramach uregulowań wspólnotowych, powinny zapobiegać występowaniu sytuacji kryzysowych, a w długiej perspektywie skutecznie przyczynią się do ich wyeliminowania.

Zważywszy, że rozdrobniona struktura na rynku owoców i warzyw skutkuje niedostosowaniem skali produkcji do popytu, MRiRW podjęło działania na rzecz koncentracji podaży na poziomie producentów. Działania podejmowane przez Ministerstwo mają na celu umożliwienie jak najszerszego wsparcia dla podmiotów reprezentujących interesy producentów, które uzyskały status grup lub organizacji producentów owoców i warzyw. Podmioty te dzięki prowadzonym badaniom rynkowym dysponują o wiele szerszym dostępem do informacji nt. rynku niż indywidualne gospodarstwa rolne. Jednostki takie mogą zatem efektywnie wpływać na planowaną przez swoich członków produkcję, tak, aby dostosować ją do popytu, zarówno pod względem ilości jak i jakości. Jednocześnie koncentrując dużą podaż stają się atrakcyjnymi partnerami dla zakładów przetwórczych koncentrujących duży popyt. W takich relacjach grupy i organizacje mają realny wpływ na poziom cen, które uzyskują za dostarczane do przetwórstwa produkty. Podmioty te posiadając osobowość prawną mogą być stroną w kontraktach zawieranych bezpośrednio z zakładami przetwórczymi.

Rolnicy, którzy planują w długiej perspektywie zajmować się towarową produkcją owoców i warzyw, zdając sobie sprawę ze słabej pozycji rynkowej pojedynczych gospodarstw, dostrzegają zalety zrzeszania się w tego rodzaju podmiotach. Dziś na rynku owoców i warzyw funkcjonuje 131 grup producentów owoców i warzyw oraz 21 organizacji producentów.

W celu stymulowania procesu powstawania grup i organizacji producentów owoców i warzyw, przepisy wspólnotowe przewidują poniżej opisane formy wsparcia.

Wsparcie dla wstępnie uznanych grup producentów owoców i warzyw

Są dwa rodzaje pomocy dostępne dla grup producentów:

- wsparcie na założenie i funkcjonowanie grupy producentów, które wynosi odpowiednio: 10%, 10%, 8%, 6%, 4% rocznej wartości produkcji sprzedanej przez grupę, w kolejnych latach realizacji planu dochodzenia do uznania z zachowaniem limitu 100 000 EUR rocznie (stawka tego wsparcia jest redukowana o 50%, dla wsparcia kalkulowanego od wartości produkcji sprzedanej, o którą przekroczono równowartość 1 000 000 EUR);
- wsparcie na pokrycie części kwalifikowanych kosztów inwestycji (od 55% do 75%) realizowanych w ramach planów dochodzenia do uznania. W Polsce wsparcie to określono na najwyższym dopuszczalnym prawodawstwem wspólnotowym poziomie tj. 75%.

Zgodnie ze stosownymi przepisami krajowymi inwestycje realizowane z udziałem tego wsparcia to m.in. budynki i budowle oraz maszyny i urządzenia służące do magazynowania, sortowania, mycia, przygotowania do sprzedaży (np. pakowania), a także transportu owoców i warzyw.

Po zakończeniu realizacji planu dochodzenia do uznania grupa producentów musi przekształcić się w organizację producentów. W przeciwnym wypadku wiąże się to z koniecznością zwrotu 100% uzyskanego przez grupę wsparcia.

Wsparcie dla uznanych organizacji producentów owoców i warzyw

Organizacje producentów mają zgodnie z założeniami wspólnej organizacji rynku owoców i warzyw stać się docelowo podstawowym filarem funkcjonowania rynku owoców i warzyw. Podmioty te zgodnie z obecnie obowiązującymi przepisami wspólnotowymi, muszą zapewniać realizację szeregu celów na rzecz swoich członków, m.in. działać w ich imieniu i na ich rzecz, zwłaszcza z punktu widzenia ich ekonomicznego interesu. Ponadto podmioty te muszą zapewniać swoim członkom środki techniczne niezbędne do zbioru, magazynowania, pakowania oraz sprzedaży ich produktów, a także wsparcie techniczne w zakresie prośrodowiskowych praktyk uprawy.

Pomoc przyznawana tym podmiotom, jeśli realizują one program operacyjny, może wynosić 4,1% wartości produkcji sprzedanej przez daną organizację producentów. Pułap ten może zostać zwiększony do 4,6%, jeśli organizacja realizuje środki zarządzania kryzysowego.

Wsparcie to jest ograniczone do:

- 60% założonego przez organizację funduszu operacyjnego;
- 50% faktycznie poniesionych w ramach programu operacyjnego kosztów.

Do dnia 16 września 2009 r. z pomocy na dofinansowanie funduszu operacyjnego z tytułu realizacji programu operacyjnego skorzystały 4 uznane organizacje producentów, dla których przyznano pomoc finansową w wysokości 4 820,6 tys. zł.

W tym samym czasie 102 grupy producentów otrzymały pomoc finansową. Ogółem wypłacono, 345 365 170,74 zł w tym na pomoc finansową na koszty administracyjne 39 269 809,02 zł i na pomoc finansową na pokrycie części kwalifikowanych kosztów inwestycji 306 095 361,72 zł.

Ponadto uprzejmie informuję, iż do 31 grudnia 2011 r. przyznawana jest przejściowa pomoc obszarowa producentom truskawek oraz malin, które dostarczane są do przetworzenia. Jest ona przyznawana jedynie w odniesieniu do powierzchni upraw z których produkcja objęta jest umową z zatwierdzonymi podmiotami skupującymi i przetwórcami owoców miękkich (zgodnie z listą ogłoszoną w Dz. U. Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 19 marca 2009 r., Nr 3 poz. 43). Rolnicy mogą otrzymywać maksymalnie 400 EUR do 1 hektara uprawy malin i truskawek z czego 230 EUR pochodzi z budżetu UE, natomiast 170 EUR z budżetu krajowego. Płatność może być wypłacana jedynie w odniesieniu do maksymalnych krajowych powierzchni gwarantowanych, które dla Polski ustanowiono w wysokości 48 000 ha.

W 2008 r. koperta finansowa na realizację dopłat do truskawek oraz malin wynosiła ponad 65 mln zł. Wykorzystana powierzchnia referencyjna to 34 087,90 ha, co stanowi 71,02% krajowej powierzchni gwarantowanej. Do dnia 2 czerwca 2009 r. wypłacono producentom z tytułu dopłat do owoców miękkich prawie 42 mln zł.

Pomimo faktu, iż znaczna część wyprodukowanych w Polsce owoców i warzyw świeżych oraz ich przetworów jest kierowana na eksport, skala popytu na produkowane w Polsce owoce i warzywa jest w dużym stopniu uzależniona od konsumpcji na rynku krajowym. W Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi przygotowano szereg rozwiązań, które docelowo mają pomóc m.in. sektorowi owoców i warzyw w realizacji działań o charakterze

promującym spożycie tych produktów, a w rezultacie zwiększenie na nie popytu. Jednym z nich jest rozwiązanie mające na celu podniesienie świadomości konsumentów o polskich produktach rolno-spożywczych, które uregulowano ustawą z dnia 22 maja 2009 r. *o funduszach promocji produktów rolno-spożywczych* (Dz. U. Nr 97, poz. 799), która weszła w życie w dniu 1 lipca 2009 r. Na podstawie tej ustawy został utworzony m.in. Fundusz Promocji Owoców i Warzyw. Ze środków zgromadzonych na Funduszu Promocji Owoców i Warzyw możliwe jest finansowanie określonych działań mających na celu m.in. promocję spożycia poszczególnych produktów.

Kolejnym rozwiązaniem wdrożonym przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi jest realizacja programu „Owoce w szkole” w roku szkolnym 2009/2010 w oparciu o przepisy opublikowanego w dniu 14 sierpnia br. rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 11 sierpnia 2009 r. *w sprawie realizacji przez Agencję Rynku Rolnego zadań związanych z wdrożeniem na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej programu „Owoce w szkole” w roku szkolnym, 2009/2010*. Program ustanowiony na podstawie przepisów wspólnotowych oraz ww. rozporządzenia Rady Ministrów ma na celu wykreowanie wśród dzieci zdrowych nawyków żywieniowych polegających na wzbogaceniu ich diety o owoce i warzywa.

Istotnie sytuacje kryzysowe wystąpiły na rynkach produktów ogrodnich kierowanych do przetwórstwa, w szczególności pochodzących z plantacji wieloletnich. W roku 2008 przedsiębiorstwa przetwarzające owoce oferowały bardzo niskie ceny za wiśnie oraz jabłka. W roku bieżącym, podobna sytuacja miała miejsce w przypadku truskawek, wiśni oraz aronii. Biorąc pod uwagę prognozowany, relatywnie wysoki poziom produkcji jabłek w bieżącym roku, także na rynku jabłek kierowanych do przetwórstwa mogą wystąpić niskie ceny.

Potencjał produkcji wiśni, z jakim mamy do czynienia od 2004 r. pozwala uzyskać w latach o normalnym przebiegu wegetacji zbiory na poziomie 200 tys. ton. Tak wysoki poziom produkcji przekracza poziom popytu reprezentowanego przez zlokalizowane w Polsce zakłady przetwórcze i w rezultacie przekłada się na bardzo niskie, niesatysfakcjonujące dla producentów ceny oferowane przez przetwórstwo. Ceny te często nie pokrywają kosztów produkcji wiśni zwłaszcza w mało efektywnych gospodarstwach sadowniczych, w których zbiór wiśni przeprowadzany jest ręcznie.

Na rynku krajowym wiśnie są produktem kierowanym niemal wyłącznie do przetwórstwa. Oznacza to, że producenci nie mają alternatywy polegającej na skierowaniu świeżych wiśni na rynek, w sytuacji, gdy ceny oferowane przez przetwórstwo są dla nich niezadowalające (tak jak ma to miejsce w przypadku jabłek). W konsekwencji sytuacja na rynku wiśni świeżych jest w dużej mierze zależna od sytuacji na rynku przetworów tych owoców. Znaczna część produkcji po przetworzeniu na mrożonki lub koncentrat soku wiśniowego, kierowana jest na rynki innych krajów wspólnotowych lub na eksport do krajów trzecich. Niestety popyt wspólnotowy na przetwory z wiśni nie rośnie bardzo dynamicznie i coraz częściej jest zaspokajany w ramach dostaw z krajów trzecich, gdzie koszty produkcji (w tym w szczególności koszty siły roboczej) są znacznie niższe niż w krajach Unii Europejskiej. W rezultacie zmniejsza się zainteresowanie przetworami pochodzącymi z Polski, a to znajduje bezpośrednie przełożenie na popyt na surowiec zgłaszany przez przedsiębiorstwa przetwórcze w Polsce. Należy zauważyć, że w roku bieżącym niektóre przedsiębiorstwa przetwórcze, pomimo niskich cen wiśni w okresie zbiorów zaniechały skupu tych owoców.

Wzrost liczby nasadzeń wiśni, który miał miejsce pod koniec lat dziewięćdziesiątych oraz na początku bieżącej dekady, tj. w okresie, w którym rósł popyt na przetwory z wiśni pochodzące z Polski był w znacznej mierze efektem spontanicznych decyzji sadowników,

często niepopartych długookresowymi analizami, a jedynie obserwacją bieżącej, korzystnej sytuacji na rynku. Nasadzenia te, po wejściu w wiek owocowania stanowią potencjał dla obecnej produkcji o skali przewyższającej popyt. Zjawisko strukturalnej nadwyżki podaży nad popytem na rynku wiśni w Polsce jest problemem, który Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi sygnalizuje od lat.

Produkcja truskawek tuż przed sezonem zapowiadała się na dość wysokim poziomie tj. ok. 200 tys. ton. W związku z wystąpieniem niekorzystnych warunków agrometeorologicznych (ulewne deszcze) w czasie sezonu zbiorów, plony zmniejszyły się względem szacowanych. Według *Przedwymikowego szacunku głównych ziemioplodów rolnych i ogrodniczych* opublikowanego w dniu 23 września br. przez Główny Urząd Statystyczny, zbiory truskawek wyniosły ok. 195 tys. ton. Średnie ceny płacone producentom za truskawki do przetwórstwa wyniosły 1,20 zł/kg. Ze względu na fakt, iż owoce te w większości kierowane są w Polsce do przetwórstwa, ceny uzyskiwane przez producentów za truskawki zależą w dużej mierze od sytuacji, jaka ma miejsce na rynku przetworów.

Według informacji, które napływały do Ministerstwa, ceny oferowane za mrożonki truskawek były najniższe od dwóch lat, co związane było z następującymi czynnikami:

- z roku na rok na rynku Wspólnotowym zwiększa się podaż tanich truskawek mrożonych importowanych z Maroko oraz Chin, co związane jest w szczególności ze zwiększoną presją na obniżenie cen kosztem jakości produktu;
- wg analiz oraz sygnałów ze strony przetwórców, w Polsce na początku sezonu zbiorów zalegały zapasy truskawek mrożonych ze zbiorów w sezonie 2008/2009 – w rezultacie przetwórcy wstrzymywali się z zakupem, a to skutkowało ograniczeniem popytu.

Wg szacunków IERiGŻ, rok bieżący jest kolejnym rekordowym rokiem zbiorów aronii w Polsce. Według szacunków produkcja aronii w kraju wyniesie ok. 45 tys. ton. Według bieżącej informacji o cenach oferowanych za poszczególne owoce i warzywa, udostępnianej przez Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej, w ostatnim sezonie zbiorów ceny aronii dostarczonej do zakładów przetwórczych wyniosły średnio ok. 0,60 zł/kg. Potencjał produkcji aronii w Polsce od kilku lat stale rośnie. Aktualny, wysoki poziom produkcji oraz coraz niższe ceny uzyskiwane przez producentów wydają się świadczyć, że skala produkcji osiągnęła poziom pokrywający zapotrzebowanie zgłaszane przez przedsiębiorstwa przetwórcze.

GUS szacuje, że w 2009 r. zbiory jabłek wyniosą 2 628 tys. ton i będą niższe niż w rekordowym roku 2008 o zaledwie 5,7%, czyli nadal zdecydowanie wyższe od średniej z lat 2001-2005. Tak duża podaż jabłek kierowanych do przetwórstwa skłoniła przedsiębiorstwa przetwórcze do oferowania wyjątkowo niskich cen za surowiec – średnio ok. 0,15 zł/kg. Na znacznie lepszych warunkach przebiegał handel jabłkami kierowanymi na rynek owoców deserowych.

Rynek zbóż

Na obecną sytuację na rynku zbóż zarówno w UE jak i w Polsce mają wpływ między innymi wielkość popytu i podaży oraz działania kapitału finansowego, który w sezonie 2007/08 sztucznie zawyżył ceny zbóż na światowych rynkach. Oceniając sytuację cenową nie sposób pominąć sprzeczności interesów pomiędzy producentami drobiu i wieprzowiny, a producentami zbóż. Dodatkowo sytuację pogarsza ograniczony (na skutek recesji gospodarczej) dostęp do kredytów dla podmiotów skupujących, które w wyniku powyższego prowadzą skup wyłącznie na bieżące potrzeby.

Zasadnicze znaczenie dla kształtowania sytuacji na krajowym rynku zbóż mają światowe i unijne szacunki zbiorów zbóż oraz zapotrzebowanie. Prognozy Międzynarodowej

Rady Zbożowej (IGC) z 24 września 2009 r. pokazują, że na świecie w roku gospodarczym 2009/2010 zostanie zebranych 1,753 mld ton zbóż (1,792 mld ton w 2008 roku). Zużycie zbóż ogółem sięgnie 1,743 mld ton i będzie niższe od zbiorów o 10 mln ton, a zapasy utrzymają się na dość wysokim poziomie 363 mln ton. Prognozy IGC z 24 września br. informują, że w roku 2009 krajach Unii Europejskiej zbiory osiągną poziom 290,7 mln ton zbóż, a zużycie zbóż wyniesie 275,0 mln ton co pozwoli utrzymać unijne zapasy na wysokim poziomie tj. około 34,4 mln ton.

Przedwynikowy szacunek GUS (z 23 września 2009 r.) tegoroczne zbiory zbóż w Polsce prognozuje na poziomie 29,7 mln ton. tj. o 7,2% wyżej od zbiorów w 2008 r. Powierzchnia uprawy zbóż ogółem wyniosła 8,6 mln ha i była mniejsza od ubiegłorocznej o 0,2 %. Plony oszacowano na 34,6 dt/ha tj. 7,5% wyżej niż w 2008 roku.

Instytut Ekonomiki Rolniczej i Gospodarki Żywnościowej przewiduje, że w roku gospodarczym 2009/2010 zużycie zbóż może wynieść około 26,3 mln ton. Wykorzystanie ziarna na pasze zmniejszy się o 1,2% i osiągnie poziom 16,4 mln t. Zakłada się również niewielkie zmniejszenie (do 5,2 mln t) zużycia zbóż na cele konsumpcyjne, a także ograniczenie zapotrzebowania na ziarno do siewu. Spodziewany jest wzrost zużycia przemysłowego (w tym również na biopaliwa) do 1,9 mln t. Przy zrównoważonym poziomie importu oraz eksportu, krajowe zapasy zbóż w roku gospodarczym 2009/2010 mogą kształtować się na poziomie około 2,9-3,5 mln ton.

Wyjątkowa koniunktura na krajowym rynku po zbiorach w roku gospodarczym 2007/2008 wynikała między innymi z korzystnych zbiorów w Polsce, nieurodzaju, w krajach głównych producentów zbóż. Dodatkowo sytuację cenową kształtowały min. spekulacyjne działania kapitału finansowego, który w sezonie 2007/08 sztucznie zawyżył ceny zbóż na światowych rynkach. W podejmowanych ocenach sytuacji na rynku krajowym nie można pomijać niekorzystnej sytuacji na światowym rynku finansowym oraz związanej z tym recesji gospodarczej w skali światowej, której skutki wpływają również na gospodarkę polską. W sezonie 2007/08 obserwowaliśmy znaczny spadek światowych zapasów zbóż w wyniku czego ceny na światowych rynkach osiągnęły rekordowy poziom. W sezonie 2008/09 z uwagi na wysoki poziom zbiorów zbóż, szczególnie w Europie i krajach WNP, występujące problemy na rynkach finansowych oraz spowolnienie gospodarcze, ceny zbóż na rynku światowym po wzroście w roku gospodarczym 2007/08 uległy znacznej redukcji.

Na rynku UE-27 w okresie 2 – 08.11 br. ceny pszenicy konsumpcyjnej wahały się w granicach od 99 do 159 EUR/t, pszenicy paszowej osiągały poziom od 84 do 146 EUR/t, dla jęczmienia paszowego cena kształtowała się na poziomie od 82 do 133 EUR/t, kukurydza w tym czasie kosztowała od 89 do 147 EUR/t.

Wg danych ZSRIR MRiRW w dniach 9 – 15.11. br. w wiodących przedsiębiorstwach prowadzących skup przeciętne ceny kształtowały się następująco: pszenica konsumpcyjna kosztowała średnio 465 zł/t, żyto konsumpcyjne – 278 zł/t, jęczmień konsumpcyjny – 388 zł/t, kukurydza - 460 zł/t.

Interwencyjny zakup zbóż wyprodukowanych we Wspólnocie, prowadzony jest w celu stabilizacji podaży oraz ich cen na rynku Wspólnoty. Działania interwencyjne prowadzone są przez agencje interwencyjne funkcjonujące w oparciu o ujednolicone dla całej Wspólnoty zasady. Zakupami interwencyjnymi są objęte pszenica zwyczajna, pszenica durum, jęczmień, kukurydza i sorgo. W ramach interwencji skupowane jest ziarno oferowane w ilościach nie mniejszych niż 80 ton oraz spełniających minimalne wymagania jakościowe. Dla zbóż objętych skupem interwencyjnym, poza kukurydzą, nie ma wyznaczonych maksymalnych limitów zakupu ziarna. W przypadku kukurydzy od roku 2007/2008 wprowadzono limitowanie zakupu tego zboża w skali Wspólnoty, od roku 2009/2010 limit ustalono na poziomie 0,0 ton.

W Polsce zadania przewidziane dla agencji interwencyjnej realizuje Agencja Rynku Rolnego. Oferenci sprzedający swoje zboże do interwencji, składają ofertę w Oddziale Terenowym Agencji. W skupie interwencyjnym obowiązuje jednakowa cena dla wszystkich zbóż wynosząca 101,31 euro/t. W celu zachęcenia oferentów do przechowywania zboża we własnych magazynach i oferowania go w jak najpóźniejszym terminie, cena interwencyjna od listopada aż do maja roku następnego jest zwiększana w kolejnych miesiącach o 0,46 EUR/t.

Biorąc powyższe pod uwagę należy stwierdzić, że producent zbóż, który jest w stanie sprostać minimalnym wymaganiom stawianym w skupie interwencyjnym, ma gwarancję zbytu ziarna po cenie interwencyjnej. Podejmując decyzje dotyczące produkcji zbóż, może więc założyć, że w najgorszym przypadku uzyska za swoje zboże cenę interwencyjną, skorygowaną o potrącenia lub dopłaty wynikające z faktycznej jakości sprzedanego zboża oraz comiesięczny dodatek. Producent rolny nie posiadający odpowiedniej ilości zboża, aby zaoferować je do skupu interwencyjnego, sprzedając je na wolnym rynku do pośrednika uzyska cenę pomniejszoną o koszty kompletowania jednorodnej partii oraz marżę naliczoną przez przedsiębiorcę.

Mając na uwadze istotny wzrost kosztów produkcji zbóż przy jednoczesnym obniżeniu cen rynkowych Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi wystąpił z wnioskiem na posiedzeniu Rady Ministrów UE ds. Rolnictwa i Rybołówstwa, które odbyło się w dniu 28.10.2008 r. o przygotowanie analizy kosztów produkcji zbóż oraz rozważenie możliwości podniesienia ceny interwencyjnej co najmniej do wysokości średnich kosztów ich produkcji.

W styczniu 2008 r. ochrona celna na rynku zbóż została zawieszona z uwagi na występujący niedobór zbóż na rynku Wspólnoty. Pomimo prognoz o negatywnym wpływie suszy na poziom zbiorów zbóż w 2008 r. w Polsce, które to informacje w skali kraju nie potwierdziły się, Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi w dniu 18 sierpnia 2008r. przesłał do Komisji Europejskiej wnioski o przywrócenie ochrony celnej na Wspólnotowym rynku zbóż. Rozporządzeniem Komisji (WE) Nr 1039/2008 z dnia 23 października 2008 przywrócono cła w imporcie zbóż do UE na zasadach jakie obowiązywały przed ich zawieszeniem.

Podczas dyskusji nad zmianami w systemie interwencji Polska brała czynny w niej udział prezentując poniższe stanowisko:

- Polska sprzeciwiała się propozycjom KE dotyczącym zaniechania comiesięcznego podnoszenia ceny interwencyjnej.
- Polska podczas dyskusji podkreślała, iż jest przeciwna ograniczeniu działań interwencyjnych (limitowaniu).
- Popierając zasadę jednolitości rynku wspólnotowego Polska wnioskowała o możliwość otwarcia przetargów regionalnych na zakup lub sprzedaż zbóż w ramach działań interwencyjnych. Wskazywała jednocześnie duże zróżnicowanie geograficzne i przyrodnicze Wspólnoty oraz różnorodność struktur rynkowych w celu zachowania skuteczności prowadzonych działań niezbędne jest wprowadzenie jednoznacznych zapisów umożliwiających zastosowanie regionalnego podejścia w realizacji działań interwencyjnych.

Podczas posiedzeń Komitetu Zarządzającego w sierpniu br. sprzeciwiała się importowi w ramach kontyngentu kukurydzy i sorgo do Hiszpanii oraz kukurydzy do Portugalii.

Strona Polska wyraziła sprzeciw wobec uwalniania zapasów interwencyjnych kukurydzy z Węgier co wpłynęłoby niekorzystnie na poziom cen na rynku krajowym.

W dniu 13 sierpnia br. Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi zwrócił się do Komisji Europejskiej o podjęcie działań interwencyjnych na rynku zbóż, które pomogą w stabilizacji tego rynku, a w konsekwencji poziomu przychodów rolniczych tj. między innymi poprzez:

- Uruchomienie regionalnego przetargu na eksport 0,5 mln ton zbóż dla krajów o niekorzystnym położeniu względem głównych rynków zbytu,
- Wcześniejsze uruchomienie (od 1 września) dla Polski, ewentualnie również dla krajów o niekorzystnym położeniu względem głównych rynków zbytu skupu interwencyjnego i utrzymanie tego terminu przez co najmniej dwa kolejne lata.
- Wstrzymanie procedury przetargowej na import w ramach kontyngentów taryfowych (abatimento) co najmniej do czasu rozpoczęcia skupu interwencyjnego.

Niezależnie od wystąpienia do Pani Komisarz Mariann Fischer-Boel, Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi wystąpił do Przewodniczącego Rady UE z wnioskiem o czasowe przesunięcie terminu realizacji zakupów interwencyjnych na rynku zbóż dla Polski z 1 listopada na 1 września na co najmniej dwa kolejne lata.

W dniach 9-10 września br. Minister Marek Sawicki uczestniczył w spotkaniu Ministrów Rolnictwa Grupy Wyszehradzkiej oraz Bułgarii i Rumuni w Budapeszcie. Podczas spotkania omawiano trudną sytuację na rynkach rolnych ze szczególnym uwzględnieniem rynku mleka i zbóż. W przyjętym wspólnym oświadczeniu podjęto decyzję aby wystąpić do Komisji Europejskiej o pojęcie działań w celu stabilizacji rynków rolnych.

Niezależnie od wystąpień do Komisji Europejskiej i Rady Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi w bezpośrednich rozmowach z ministrami ds. rolnictwa innych krajów członkowskich zabiega o poparcie polskich wniosków.

Jako stabilizujące sytuację rynkową należy również uznać działania spółki ELEWARR, której właścicielem jest Agencja Rynku Rolnego. Spółka ta oprócz tradycyjnie dokonywanych zakupów ziarna oferuje producentom i grupom producenckim, które z uwagi na niskie ceny nie decydują się na sprzedaż zbóż i rzepaku w okresie żniw, możliwość ich usługowego składowania. Łącznie spółka może przeznaczyć na ten cel powierzchnię magazynową zdolną pomieścić 0,3 mln ton ziarna. Aby skorzystać z oferty producent powinien dostarczyć do elewatora Spółki nie mniej niż 20 ton zboża lub rzepaku, dobrej jakości handlowej, pochodzącego z własnego gospodarstwa, ze zbiorów 2009 roku.

W zależności od przyjętego wariantu oferty producenta może:

- odebrać w dowolnym terminie składowane zboże lub rzepak - producent ponosi wówczas koszty: przyjęcia do magazynu, doprowadzenia do wymaganych parametrów, przechowywania i wydania z magazynu z załadunkiem na środki transportowe. Odbiór zboża lub rzepaku nastąpi wg ustalonego harmonogramu, nie później niż do 30 czerwca następnego roku, po uregulowaniu należności za w/w koszty wg faktury VAT,
- sprzedać Spółce Elewarr 50% dostarczonego zboża lub rzepaku wg. obowiązującego cennika skupu w elewatorze Spółki. Producent ma również możliwości odkupienia sprzedanego uprzednio Spółce zboża lub rzepaku w późniejszym terminie, w zależności od kształtowania się cen rynkowych, w cenie obowiązującej w dniu transakcji. Szczegóły sprzedaży określone zostaną w umowie zawieranej indywidualnie w magazynie Spółki.

Podczas licznych spotkań Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z przedstawicielami organizacji i związków rolniczych omawiano aktualną sytuację na rynku zbóż. Celem spotkań była nie tylko wymiana informacji o istniejących problemach dotyczących rynków rolnych ze szczególnym uwzględnieniem rynku zbóż, ale również poszukiwanie nowych rozwiązań mogących ustabilizować obecną sytuację.

Nową formą wsparcia na rynku zbóż jest utworzony (w oparciu o nową ustawę o funduszach promocji produktów rolno-spożywczych z 22 maja 2009 r. – Dz. U. Nr. 97, poz.799) Fundusz Promocji Ziarna Zbóż i Przetworów Zbożowych administrowany przez ARR. Celem funduszu jest promowanie przetworów zbożowych i wspieranie wzrostu spożycia poprzez zmianę upodobań żywieniowych konsumentów. Ze środków funduszu finansowane mogą być kampanie informacyjne i promocyjne, badania rynkowe i naukowe,

jak również udział producentów oraz przetwórców w wystawach, targach i szkoleniach. Działania finansowane z funduszu promocji powinny przyczynić się do poprawy jakości oferowanych produktów, konkurencyjności polskiej branży zbożowej oraz trwałego zdobycia nowych rynków zbytu. Ustawa o funduszach promocji umożliwia również współfinansowanie tych działań ze środków UE.

Dostęp do kredytów udzielnych przez banki

Kredyty na uprawę ziemniaków, korzeni i bulw o dużej zawartości skrobi i inuliny, a także wytwarzanie skrobi i produktów skrobiowych, udzielane są w ramach „Branżowego programu restrukturyzacji przetwórstwa ziemniaka na skrobię w Polsce”, na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 22 stycznia 2009 r. w sprawie realizacji niektórych zadań Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (Dz. U. Nr 22, poz.121 z późn. zm.).

Kredyt może zostać przeznaczony na sfinansowanie następujących inwestycji w gospodarstwach rolnych produkujących ziemniaki skrobiowe na cele produkcji skrobi:

1. budowę, adaptację i modernizację obiektów na potrzeby przechowalnictwa sadzeniaków i ziemniaków skrobiowych,
2. zakup sprzętu do sadzenia, pielęgnacji i zbioru sadzeniaków,
3. zakup maszyn i urządzeń do nawadniania pól ziemniaczanych na cele produkcji skrobi ziemniaczanej,
4. koszty ogólne, które są bezpośrednio związane z przygotowaniem i realizacją inwestycji i które nie przekraczają 12% kwoty kredytu, obejmujące:
 - a. przygotowanie dokumentacji technicznej inwestycji,
 - b. opłaty za patenty lub licencje,
 - c. koszty nadzoru urbanistycznego, architektonicznego, budowlanego lub konserwatorskiego.

Natomiast w zakładach produkujących skrobię ziemniaczaną kredyt może zostać przeznaczony na sfinansowanie następujących inwestycji:

1. budowa lub remont połączony z modernizacją budynków lub budowli służących do przetwórstwa ziemniaka na skrobię,
2. modernizacja istniejących instalacji i urządzeń poprawiających stan w zakresie gospodarki energią, wodą i ściekami, ochronę środowiska naturalnego,
3. zakup maszyn i urządzeń dla przetwórstwa ziemniaka na skrobię,
4. zakup środków transportu niezbędnych dla sprawnego przebiegu procesu technologicznego,
5. koszty ogólne, bezpośrednio związane z przygotowaniem i realizacją inwestycji, które nie przekraczają 12% kwoty kredytu, obejmujące:
 - a. przygotowanie dokumentacji technicznej inwestycji,
 - b. opłaty za patenty lub licencje,
 - c. koszty nadzoru urbanistycznego, architektonicznego, budowlanego lub konserwatorskiego.

O kredyt mogą ubiegać się osoby fizyczne, posiadające pełną zdolność do czynności prawnych, z wyłączeniem emerytów i rencistów mających ustalone prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy oraz osoby prawne.

Kwota kredytu nie może przekroczyć:

1. 80% wartości nakładów inwestycyjnych na gospodarstwo rolne i wynosić więcej niż 4 mln zł,
2. 70% wartości nakładów inwestycyjnych w przetwórstwie produktów rolnych i wynosić więcej niż 16 mln zł,

3. łączna kwota kredytów udzielonych jednemu podmiotowi na realizację równocześnie kilku inwestycji wymienionych w pkt 1 i 2 nie może przekroczyć 16 mln zł.

Oprocentowanie kredytu jest zmienne i nie może wynosić więcej niż 1,5 stopy redyskontowej weksli przyjmowanych od banków do redyskonta przez Narodowy Bank Polski w stosunku rocznym. Należne bankowi odsetki płacone są przez:

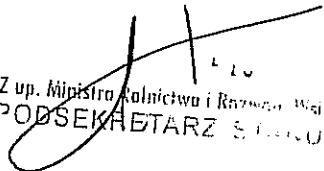
1. kredytobiorcę – w wysokości 0,25 powyższego oprocentowania, nie mniej jednak niż 2%,
2. Agencję – w pozostałej części.

Kredyt może zostać udzielony maksymalnie na 8 lat.

Podmioty realizujące inwestycje w produkcji skrobi zobowiązane są do posiadania odpowiednich programów rozwojowych oraz podpisania umów kontraktacyjnych z producentami ziemniaków skrobiowych w ilościach gwarantujących roczną produkcję skrobi ziemniaczanej w wielkościach określonych decyzją Prezesa Agencji Rynku Rolnego w sprawie przyznawania kwoty produkcji skrobi ziemniaczanej na dany rok gospodarczy w rocznych planach produkcji przedsiębiorstwa uczestniczącego w realizacji programu.

Jednocześnie informuję, że na podstawie ww. rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 22 stycznia 2009 r., udzielane są również kredyty na realizację inwestycji w rolnictwie i przetwórstwie produktów rolnych przez grupy producentów rolnych utworzone na podstawie ustawy z dnia 15 września 2000 r. *o grupach producentów rolnych i ich związkach oraz o zmianie innych ustaw* (Dz. U. Nr 88, poz. 983 ze zm.).

2 podpisane

Z up. Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi
PODSEKRETARZ STANU
Artur Ławniczak

Do wiadomości:

Departament Spraw Parlamentarnych
w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów
(dot. BPS/DSK-043-2033/09)